

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 25ης Μαρτίου 2004 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-231/00, C-303/00 και C-451/00,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Ιταλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Cooperativa Latteriù arl

και

Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA) (C-231/00),

μεταξύ

Azienda Agricola Marcello Balestreri e Maura Lena

και

Regione Lombardia,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA) (C-303/00),

και μεταξύ

Azienda Agricola Giuseppe Cantarello

και

Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA),

Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (C-451/00),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία και το κύρος των άρθρων 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1), και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 57, σ. 12),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή (εισηγητή), προεδρεύοντα του έκτου τμήματος, C. Gulmann, J.-P. Puissochet, F. Macken και N. Colneric, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Léger,

γραμματείς: L. Hewlett και H. A. Rühl, κύριοι υπάλληλοι διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η Azienda Agricola Marcello Balestreri e Maura Lena, εκπροσωπούμενη από τους W. Viscardini Donà και M. Paolin, avvocati,

- η Azienda Agricola Giuseppe Cantarello, εκπροσωπούμενη από τους A. Zanichelli, L. Manzi και A. Manzi, avvocati,

- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον I. M. Braguglia, επικουρούμενο από τους O. Fiumara και G. Aiello (C-231/00), τον O. Fiumara (C-303/00) και τον G. Aiello (C-451/00), avvocati dello Stato,

- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Γ. Κανελλόπουλο και την Χ. Τσιάβου,

- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους J. Carbery και F. P. Ruggeri Laderchi,

- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. Niejahr και L. Visaggio,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Cooperativa Lattepiù arl, εκπροσωπούμενης από τον Α. Tonachella, avvocato, της Azienda Agricola Marcello Balestreri e Maura Lena, εκπροσωπούμενης από τον W. Viscardini Donà, της Azienda Agricola Giuseppe Cantarello, εκπροσωπούμενης από τον Α. Zanichelli, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Ο. Fiumara, της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Γ. Κανελλόπουλο, του Συμβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον F. P. Ruggeri Laderchi, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από την C. Cattabriga, κατά τη συνεδρίαση της 12ης Δεκεμβρίου 2002,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαΐου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με αποφάσεις της 6ης Απριλίου, της 6ης Ιουλίου και της 28ης Ιουνίου 2000, οι οποίες περιήλθαν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, αντιστοίχως, στις 9 Ιουνίου (C-231/00), στις 8 Αυγούστου (C-303/00) και στις 8 Δεκεμβρίου 2000 (C-451/00), το Tribunale amministrativo regionale del Lazio υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία και το κύρος των άρθρων 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 405, σ. 1), και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 57, σ. 12).

- 2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφορών μεταξύ διαφόρων Ιταλών γαλακτοπαραγωγών, αφενός, και της Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo (κρατικής υπηρεσίας για τις παρεμβάσεις στη γεωργική αγορά, στο εξής: AIMA), και, σε δύο από τις τρεις αυτές υποθέσεις, του Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (Υπουργείου Γεωργικής και Δασικής πολιτικής) ή της Regione Lombardia (Περιφέρεια Λομβαρδίας), αφετέρου, ως προς το ζήτημα των αποφάσεων που έλαβε η AIMA το 1999 για διόρθωση των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που είχαν χορηγηθεί για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997, ανακατανομή των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για τις περιόδους αυτές και, συνακόλουθα, νέο υπολογισμό των εισφορών που όφειλαν οι παραγωγοί για τις εν λόγω περιόδους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

- 3 Το 1984, λόγω της έμμονης δυσαναλογίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, θεσπίστηκε καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984 (ΕΕ L 90, σ. 10, στο εξής: κανονισμός 804/68), και με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού 804/68 (ΕΕ L 90, σ. 13). Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 5γ, οφείλεται συμπληρωματική εισφορά για τις ποσότητες γάλακτος που υπερβαίνουν την εκάστοτε καθοριζόμενη ποσότητα αναφοράς
- 4 Το εν λόγω καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς, η ισχύς του οποίου ορίστηκε αρχικώς μέχρι την 1η Απριλίου 1993, παρατάθηκε μέχρι την 1η Απριλίου 2000 με τον κανονισμό 3950/92.

5 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού ορίζει:

«Θεσπίζεται, για επτά νέες διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών, αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου 1993, συμπληρωματική πρόσθετη εισφορά, η οποία επιβαρύνει τους παραγωγούς αγελαδινού γάλακτος, επί των ποσοτήτων γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος οι οποίες παραδίδονται σε αγοραστή ή πωλούνται απευθείας προς κατανάλωση, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης δωδεκάμηνης περιόδου, και οι οποίες υπερβαίνουν ποσότητα που θα καθορισθεί.

Η εισφορά καθορίζεται στο 115% της ενδεικτικής τιμής του γάλακτος.»

6 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού:

«1. Η εισφορά οφείλεται για όλες τις ποσότητες γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που διατίθενται στο εμπόριο κατά την οικεία δωδεκάμηνη περίοδο και οι οποίες υπερβαίνουν μία από τις ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3. Κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών που συνέβαλαν στην υπέρβαση.

Σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, η συμμετοχή των παραγωγών στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται, μετά από ανακατανομή ή όχι των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς, είτε στο επίπεδο του αγοραστή σε συνάρτηση με την απομένουσα υπέρβαση, αφού προηγουμένως κατανεμηθούν, κατ' αναλογία προς τις ποσότητες αναφοράς που διαθέτει κάθε παραγωγός, οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς, είτε σε εθνικό επίπεδο, σε συνάρτηση με την υπέρβαση της ποσότητας αναφοράς την οποία διαθέτει κάθε παραγωγός.»

- 7 Το άρθρο 4 του κανονισμού 3950/92, το οποίο καθορίζει τα κριτήρια για τον υπολογισμό της ατομικής ποσοστώσεως που μπορεί να διαθέτει κάθε παραγωγός, ορίζει:

«1. Η διαθέσιμη ατομική ποσότητα αναφοράς για μια εκμετάλλευση είναι ίση προς τη διαθέσιμη στις 31 Μαρτίου 1993 ποσότητα και αναπροσαρμόζεται, ενδεχομένως για καθεμία από τις εν λόγω περιόδους, κατά τρόπο ώστε το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς της ίδιας φύσης να μην υπερβαίνει την αντίστοιχη συνολική ποσότητα που αναφέρεται στο άρθρο 3, λαμβανομένων υπόψη των τυχόν μειώσεων που επιβάλλονται για την τροφοδοσία του εθνικού αποθέματος που αναφέρεται στο άρθρο 5.

2. Η ατομική ποσότητα αναφοράς αυξάνεται ή καθορίζεται μετά από δεόντως αιτιολογημένη αίτηση του παραγωγού, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τυχόν μεταβολές που επηρεάζουν τις παραδόσεις του ή/και τις απευθείας πωλήσεις τους. Η αύξηση ή ο καθορισμός μιας ποσότητας αναφοράς υπόκειται σε αντίστοιχη μείωση ή κατάργηση της άλλης ποσότητας αναφοράς που διαθέτει ο παραγωγός. Οι προσαρμογές αυτές δεν είναι δυνατόν να συνεπάγονται για το οικείο κράτος μέλος την αύξηση του συνόλου των παραδόσεων και απ' ευθείας πωλήσεων που αναφέρονται στο άρθρο 3.

Σε περίπτωση οριστικών μεταβολών των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, οι ποσότητες που αναφέρονται στο άρθρο 3 προσαρμόζονται ανάλογα, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 11.

[...]

- 8 Το άρθρο 6 του κανονισμού αυτού ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν, πριν από μία ημερομηνία που καθορίζουν, αλλά το αργότερο μέχρι της 31 Δεκεμβρίου, για την διάρκεια της εν λόγω

περιόδου των δώδεκα μηνών, προσωρινές παραχωρήσεις του τμήματος της ατομικής ποσότητας αναφοράς, που δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί από τον παραγωγό που την έχει στη διάθεσή του. Ωστόσο, οι αναφερόμενες στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ποσότητες αναφοράς δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο τέτοιων προσωρινών μεταβιβάσεων έως τις 31 Μαρτίου 1995.

Τα κράτη μέλη δύνανται να ρυθμίζουν τις πράξεις μεταβίβασης σε συνάρτηση με τις κατηγορίες παραγωγών ή τις διαρθρώσεις της γαλακτοκομικής παραγωγής, να τις περιορίζουν στο επίπεδο του αγοραστή ή εντός των περιφερειών και να καθορίζουν σε ποιο βαθμό ο μεταβιβάζων μπορεί να ανανεώσει τις πράξεις μεταβίβασης.

2. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει την παράγραφο 1, βάσει των ακόλουθων κριτηρίων ή ενός εξ αυτών:

- της ανάγκης να διευκολυνθούν οι εξελίξεις και οι διαρθρωτικές αναπροσαρμογές,
- επιτακτικών διοικητικών αναγκών.»

9 Κατά το άρθρο 7 του ίδιου κανονισμού:

«1. Η διαθέσιμη σε μια εκμετάλλευση ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται μαζί με την εκμετάλλευση σε περίπτωση πωλήσεως, εκμισθώσεως ή κληρονομικής μεταβιβάσεως πωλήσεως, εκμισθώσεως ή κληρονομικής μεταβιβάσεως ενδεχομένως συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων πλευρών. Το μέρος της ποσότητας αναφοράς το οποίο ενδεχομένως δεν μεταβιβάζεται με την εκμετάλλευση προστίθεται στο εθνικό απόθεμα.

Οι ίδιες διατάξεις ισχύουν για τις άλλες περιπτώσεις μεταβιβάσεων που έχουν ανάλογα νομικά αποτελέσματα για τους παραγωγούς.

[...]

2. Ελλείπει συμφωνίας μεταξύ των μερών, στην περίπτωση αγροτικών μισθώσεων που εκπνέουν χωρίς δυνατότητα παράτασης της μίσθωσης με ανάλογους όρους, ή σε περιπτώσεις που περιέχουν συγκρίσιμα νομικά αποτελέσματα, οι διαθέσιμες ποσότητες αναφοράς στις εν λόγω εκμεταλλεύσεις μεταβιβάζονται συνολικά ή εν μέρει στους παραγωγούς οι οποίοι τις ξαναπαιρνουν, σύμφωνα με τις διατάξεις που έχουν θεσπίσει ή πρόκειται να θεσπίσουν τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα των μερών.»

10 Τέλος, κατά το άρθρο 10 του κανονισμού 3950/92:

«Η εισφορά θεωρείται ότι αποτελεί μέρος των παρεμβάσεων που προορίζονται για τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών και διατίθεται για τη χρηματοδότηση των δαπανών του γαλακτοκομικού τομέα.»

11 Σύμφωνα με την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 536/93, «από την κτηθείσα πείρα έχει διαπιστωθεί ότι σημαντικές καθυστερήσεις, τόσο όσον αφορά τη διαβίβαση των στοιχείων των σχετικών με τη συλλογή γάλακτος ή τις απευθείας πωλήσεις, όσο και την πληρωμή της εισφοράς, εμποδίζουν το καθεστώς να είναι απολύτως αποτελεσματικό» και «ότι πρέπει, ως εκ τούτου, να εξαχθούν από την πείρα του παρελθόντος τα αναγκαία διδάγματα και να επιβληθούν αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά τις προθεσμίες ανακοίνωσης και πληρωμής, οι οποίες πρέπει να συνοδεύονται από κυρώσεις.»

12 Το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού ορίζει:

«1. Στο τέλος καθεμιάς από τις περιόδους που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού [...] 3950/92, ο αγοραστής καταρτίζει για κάθε παραγωγό υπολογισμό όπου αναφέρονται, συναρτήσει της ποσότητας αναφοράς και την αντιπροσωπευτικής περιεκτικότητας σε λιπαρή ουσία τις οποίες ο τελευταίος αυτός διαθέτει, ο όγκος και η περιεκτικότητα σε λιπαρή ουσία του γάλακτος ή/και του ισοδύναμου γάλακτος που έχει παραδοθεί στη διάρκεια της περιόδου αυτής.

[...]

2. Πριν τις 15 Μαΐου κάθε έτους, ο αγοραστής κοινοποιεί στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους τον πίνακα των υπολογισμών που έχουν καταρτιστεί για κάθε παραγωγό ή, κατά περίπτωση, σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, τον συνολικό όγκο και τον όγκο που διορθώνεται σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, και τη μέση περιεκτικότητα σε λιπαρή ουσία του γάλακτος ή/και του ισοδυνάμου γάλακτος που έχει παραδοθεί από τους παραγωγούς, καθώς και το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς και την μέση αντιπροσωπευτική περιεκτικότητα σε λιπαρή ουσία που διαθέτουν οι παραγωγοί αυτοί.

Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας, ο αγοραστής οφείλει πρόστιμο ίσο προς το ποσό της οφειλόμενης λόγω υπέρβασης 0,1 % εισφοράς για το σύνολο των ποσοτήτων γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που έχουν παραδοθεί σ' αυτούς από τους παραγωγούς. Το πρόστιμο αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 20 000 ECU.

3. Το κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι η αρμόδια αρχή κοινοποιεί στον αγοραστή το ποσό της εισφοράς το οποίο οφείλει, αφού, σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους αποδώσει εκ νέου ή όχι, ολικώς ή μερικώς, τις μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς είτε απευθείας στους ενδιαφερομένους παραγωγούς είτε στους αγοραστές, για να κατανεμηθούν μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγωγών.

4. Πριν την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ο αγοραστής που οφείλει την εισφορά καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό το οφειλόμενο ποσό σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται από το κράτος μέλος.

Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας πληρωμής, τα οφειλόμενα ποσά αποδίδουν ετησίως τόκο, του οποίου το επιτόκιο καθορίζεται από το κράτος μέλος και δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το επιτόκιο που εφαρμόζεται σε περίπτωση ανάκτησης των αχρεωστήτων καταβληθέντων ποσών.»

13 Το άρθρο 4 του ίδιου κανονισμού ορίζει:

«1. Όσον αφορά τις απευθείας πωλήσεις, στο τέλος των περιόδων που αναφέρονται στο άρθρο 1 του κανονισμού [...] 3950/92, ο παραγωγός ανακεφαλαιώνει σε δήλωση τον όγκο γάλακτος ή/και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων, ανά προϊόν, που έχουν πωληθεί απευθείας για κατανάλωση ή/και σε εμπόρους χονδρικής πώλησης, σε επιχειρήσεις κατεργασίας ή σε εμπόρους λιανικής πώλησης.

[...]

2. Πριν από τις 15 Μαΐου κάθε έτους, ο παραγωγός υποβάλλει την δήλωσή του στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.

Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας, ο παραγωγός οφείλει την εισφορά για το σύνολο των ποσοτήτων γάλακτος ή ισοδυνάμου γάλακτος που έχουν πωληθεί απευθείας και υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς που διαθέτει ή,

αν δεν υφίσταται υπέρβαση, οφείλει πρόστιμο ίσο προς το ποσόν της οφειλόμενης εισφοράς για υπέρβαση 0,1 % της ποσότητας αναφοράς την οποία διαθέτει. Το πρόστιμο αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 1 000 ECU.

Αν δεν υποβληθεί η δήλωση πριν από την 1η Ιουλίου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού [...] 3950/92 μετά τη λήξη προθεσμίας 30 ημερών η οποία ακολουθεί την προειδοποίηση του κράτους μέλους.

3. Το κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι η αρμόδια αρχή κοινοποιεί στον παραγωγό το ποσό της οφειλόμενης εισφοράς, αφού, σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους αποδώσει εκ νέου ή όχι, ολικώς ή μερικώς τις μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες στους ενδιαφερόμενους παραγωγούς.

4. Πριν από την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ο παραγωγός καταβάλλει το οφειλόμενο ποσό στον αρμόδιο οργανισμό σύμφωνα με τους κανόνες που ορίζονται από το κράτος μέλος .

Σε περίπτωση μη τήρησης της προθεσμίας πληρωμής, τα οφειλόμενα ποσά αποδίδουν ετησίως τόκο, του οποίου το επιτόκιο καθορίζεται από το κράτος μέλος [...]

14 Κατά το άρθρο 7 του κανονισμού 536/93:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ελέγχου προς διασφάλιση της είσπραξης της εισφοράς επί των ποσοτήτων γάλακτος και ισοδυνάμου γάλακτος που τίθενται σε εμπορία καθ' υπέρβαση της μίας ή της άλλης των ποσοτήτων οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 3 του κανονισμού [...] 3950/92. [...]

[...]

3. Το κράτος μέλος επαληθεύει στην πράξη την ακρίβεια της λογιστικής των ποσοτήτων γάλακτος και ισοδυνάμου γάλακτος που τίθενται σε εμπορία και, για το σκοπό αυτό, προβαίνει σε ελέγχους των μεταφερομένων ποσοτήτων γάλακτος κατά τη διάρκεια της περισυλλογής στις εκμεταλλεύσεις και διενεργεί επιτόπου έλεγχο:

- α) όσον αφορά τους αγοραστές, των υπολογισμών που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της αντιστοιχίας μεταξύ της λογιστικής υλικού και εφοδιασμού που αναφέρονται στην παράγραφο 1, στοιχεία γ' και δ', και των εμπορικών και άλλων εγγράφων που δικαιολογούν τη χρησιμοποίηση του γάλακτος και του ισοδύναμου γάλακτος που περι[συ]νελέγησαν
- β) όσον αφορά τους παραγωγούς που διαθέτουν ποσότητα αναφοράς απευθείας πωλήσεων, της αντιστοιχίας μεταξύ της δήλωσης που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, και της λογιστικής υλικού που αναφέρεται στην παράγραφο 1, στοιχείο στ'.

[...]

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

- 15 Το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος τέθηκε αρχικώς σε ισχύ στην Ιταλία με τον νόμο 468, της 26ης Νοεμβρίου 1992 (GURI [Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας] αριθ. 286, της 4ης Δεκεμβρίου 1992, σ. 3, στο εξής: νόμος 468/92). Ο νόμος αυτός καθόριζε, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια για τη χορήγηση των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, καθώς και τις λεπτομέρειες σχετικά με την εθνική αντιστάθμιση (ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν). Ακολούθησε μια σειρά κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες υπέστησαν πολλές τροποποιήσεις. Στο πλαίσιο

αυτών των νομοθετικών και κανονιστικών εξελίξεων, εκδόθηκε, αφενός, το νομοθετικό διάταγμα 727, της 23ης Δεκεμβρίου 1994 (*GURI* αριθ. 304, της 30ής Δεκεμβρίου 1994, σ. 5, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 727/94), νυν, κατόπιν τροποποίησης, νόμος 46, της 24ης Φεβρουαρίου 1995 (*GURI* αριθ. 48, της 27ης Φεβρουαρίου 1995, σ. 3, στο εξής: νόμος 46/95), το οποίο ρύθμισε τα συστήματα μειώσεως των ποσοτήτων που χορηγήθηκαν, και, αφετέρου, ο δημοσιονομικός νόμος 662, της 23ης Δεκεμβρίου 1996 (τακτικό συμπλήρωμα της *GURI* αριθ. 303, της 28ης Δεκεμβρίου 1996, σ. 233, στο εξής: νόμος 662/96), ο οποίος καθόρισε, με το άρθρο 2, παράγραφος 168, τα κριτήρια για την εθνική αντιστάθμιση.

- 16 Με την απόφαση 520, της 28ης Δεκεμβρίου 1995, το Corte costituzionale (Συνταγματικό Δικαστήριο) (Ιταλία) κήρυξε ανίσχυρο το άρθρο 2, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 727/94, κατόπιν τροποποίησης, νόμου 46/95, καθόσον απέκλειε τη συμμετοχή των οικείων περιφερειών, ακόμη και υπό τη μορφή γνωμοδοτήσεως, στον καθορισμό των μειώσεων των ατομικών ποσοστώσεων των παραγωγών γάλακτος. Επιπλέον, το ίδιο δικαστήριο, με την απόφαση 398, της 11ης Δεκεμβρίου 1998, ακύρωσε το άρθρο 2, παράγραφος 168, του νόμου 662/96, για τον λόγο ότι δεν προέβλεπε την έκδοση γνώμης ή γνωμοδοτήσεως εκ μέρους των αρχών των περιφερειών και των αυτόνομων επαρχιών.
- 17 Εν τω μεταξύ, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κίνησε κατά της Ιταλικής Δημοκρατίας τη διαδικασία του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 226 ΕΚ), ως προς την προβλεπόμενη στο άρθρο 5 του νόμου 468/92 μέθοδο ανακατανομής των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν. Με αιτιολογημένη γνώμη της 20ής Μαΐου 1996, η Επιτροπή έβαλε, όσον αφορά τις παραδόσεις, κατά της δυνατότητας ανακατανομής των μη χρησιμοποιηθεισών ποσοτήτων αναφοράς σε επίπεδο ενώσεων παραγωγών και όχι σε επίπεδο παραγωγών ή αγοραστών, όπως προβλέπουν οι κανονισμοί 3950/92 και 536/93. Εν συνεχεία, η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο, καθώς οι ιταλικές αρχές έθεσαν τέρμα στην επίμαχη παραβίαση με την έκδοση του νόμου 662/96, ο οποίος όρισε, με το άρθρο του 2, παράγραφος 166, ότι η εν λόγω μέθοδος θα έπαυε να ισχύει από της γαλακτοπαραγωγικής περιόδου 1995/1996.

- 18 Προκειμένου να θέσει τέλος στην ασάφεια που επικρατούσε ως προς τον καθορισμό της πραγματικής παραγωγής γάλακτος, η οποία οφειλόταν σ' ένα σύστημα που δεν είχε επιτρέψει τη συλλογή αξιόπιστων στοιχείων, ιδίως για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997, ο Ιταλός νομοθέτης αποφάσισε να συγκροτήσει μια κυβερνητική επιτροπή έρευνας, η οποία συστήθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 11, της 31ης Ιανουαρίου 1997 (*GURI* αριθ. 25, της 31ης Ιανουαρίου 1997, σ. 3), νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, νόμο 81, της 28ης Μαρτίου 1997 (*GURI* αριθ. 81, της 1ης Απριλίου 1997, σ. 4). Στην επιτροπή αυτή ανατέθηκε ο έλεγχος ενδεχόμενων παρατυπιών κατά τη διαχείριση των ποσοτήτων εκ μέρους των ιδιωτών ή των δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων, καθώς και κατά την εμπορία του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων εκ μέρους των παραγωγών ή κατά τη χρήση τους εκ μέρους των αγοραστών.
- 19 Στο πλαίσιο αυτό και υπό το φως των πορισμάτων της κυβερνητικής επιτροπής έρευνας, επήλθε νέα τροποποίηση της ιταλικής κανονιστικής ρυθμίσεως, με την έκδοση του νομοθετικού διατάγματος 411, της 1ης Δεκεμβρίου 1997 (*GURI* αριθ. 208, της 1ης Δεκεμβρίου 1997, σ. 3, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 411/97), νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, νόμου 5, της 27ης Ιανουαρίου 1998 (*GURI* αριθ. 22, της 28ης Ιανουαρίου 1998, σ. 3, στο εξής: νόμος 5/98), και του νομοθετικού διατάγματος 43, της 1ης Μαρτίου 1999 (*GURI* αριθ. 50, της 2ας Μαρτίου 1999, σ. 8, στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 43/99), νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, νόμου 118, της 27ης Απριλίου 1999 (*GURI* αριθ. 100, της 30ής Απριλίου 1999, σ. 4, στο εξής: νόμος 118/99).
- 20 Βάσει του άρθρου 2 του νόμου 5/98, η ΑΙΜΑ είναι αρμόδια για τον καθορισμό, βάσει της εκθέσεως της κυβερνητικής επιτροπής έρευνας και των αποτελεσμάτων των διενεργηθέντων από τις περιφέρειες ελέγχων τα οποία της κοινοποιήθηκαν, των πραγματικών ποσοτήτων γάλακτος που παρήχθησαν και διατέθηκαν στην αγορά κατά τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997. Κατά την παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου, η ΑΙΜΑ κοινοποιεί στους παραγωγούς, εντός προθεσμίας 60 ημερών από την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος του νομοθετικού διατάγματος, τις ατομικές τους ποσότητες αναφοράς και τις ποσότητες γάλακτος που έχουν διατεθεί στο εμπόριο. Οι παραγωγοί έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση επανεξέτασης των καθοριζόμενων από την ΑΙΜΑ ποσοτήτων ενώπιον των αρχών των περιφερειών και των αυτόνομων επαρχιών, οι οποίες πρέπει να εκδώσουν απόφαση εντός 80 ημερών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της αιτήσεως. Η παράγραφος 11 του εν λόγω άρθρου ορίζει ότι κατόπιν των

ελέγχων και των αποφάσεων επί των αιτήσεων επανεξετάσεως, η ΑΙΜΑ τροποποιεί αναλόγως τα στοιχεία των χρησιμοποιηθέντων εντύπων και τις ατομικές ποσότητες αναφοράς, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι εθνικές αντισταθμίσεις και να καταβληθούν οι συμπληρωματικές εισφορές.

- 21 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 43/99 ορίζει ότι η ΑΙΜΑ, αφενός, προβαίνει, βάσει των σχετικών με την καθορισθείσα παραγωγή γάλακτος στοιχείων, στις εθνικές αντισταθμίσεις για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997 και, αφετέρου, υπολογίζει τη συμπληρωματική εισφορά που βαρύνει κάθε παραγωγό. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η ΑΙΜΑ οφείλει να κοινοποιήσει στους παραγωγούς, στους αγοραστές, καθώς και στις αρχές των περιφερειών και των αυτόνομων επαρχιών το αποτέλεσμα των υπολογισμών της, εντός προθεσμίας 60 ημερών από της ενάρξεως ισχύος του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος.
- 22 Κατά την παράγραφο 12 του ίδιου άρθρου, τα αποτελέσματα των εθνικών αντισταθμίσεων που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογήν της νέας ρυθμίσεως είναι οριστικά, όσον αφορά την καταβολή της συμπληρωματικής εισφοράς, τις σχετικές προσαρμογές και την αποδέσμευση των εγγυήσεων. Κατά την παράγραφο 15 του εν λόγω άρθρου, οι αγοραστές, αφού λάβουν την κοινοποίηση της ΑΙΜΑ σχετικά με τις εισφορές που πρέπει να καταβληθούν για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997, οφείλουν να προβούν, εντός τριάντα ημερών, στην καταβολή των ποσών αυτών και να αποδώσουν τα ενδεχομένως υπέρ το δέον παρακρατηθέντα ποσά, προβαίνοντας ταυτόχρονα σε σχετική κοινοποίηση προς τις αρχές των περιφερειών και των αυτόνομων επαρχιών.
- 23 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες σχετικά με την άνευ μεταβιβάσεως των αντίστοιχων εκτάσεων πώληση των ποσοτήτων αναφοράς, το άρθρο 18, παράγραφοι 9 και 10, του προεδρικού διατάγματος 569, της 23ης Δεκεμβρίου 1993 (τακτικό συμπλήρωμα της *GURI* αριθ. 306, της 31ης Δεκεμβρίου 1993, στο εξής: διάταγμα 569/93), ορίζει ότι, «κατόπιν επαληθεύσεως της ορθότητας των προαναφερθέντων εγγράφων και κατ' εφαρμογήν του ισχύοντος δικαίου, οι περιφέρειες κοινοποιούν στην ΑΙΜΑ, πριν από τις 15 Ιανουαρίου κάθε έτους, τον πίνακα των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν έως τις 30 Νοεμβρίου [...]. Εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, η ΑΙΜΑ προβαίνει στους αναγκαίους ελέγχους, προκειμένου να εξακριβώσει ότι οι ποσότητες αναφοράς που αποτελούν αντικείμενο της πωλήσεως αντιστοιχούν πράγματι στις ποσότητες που δικαιούται ο μεταβιβάζων βάσει του νόμου [468/92]». Τέλος, το άρθρο 18, παράγραφος 2, του εν

λόγω διατάγματος ορίζει ότι «το κύρος της μεταβιβάσεως των ποσοτώσεων γάλακτος εξαρτάται από το αποτέλεσμα των ελέγχων που προβλέπονται στα προηγούμενα εδάφια». Διατάξεις του ίδιου περιεχομένου περιλαμβάνει και το άρθρο 20 του εν λόγω διατάγματος για την εκμίσθωση των ποσοτώσεων γάλακτος.

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

Υπόθεση C-231/00

- 24 Με προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale del Lazio, η Cooperativa Latteriù arl, προσφεύγουσα της κύριας δίκης, έβαλε κατά της νομιμότητας των αποφάσεων της ΑΙΜΑ να προβεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1 του νομοθετικού διατάγματος 43/99, νυν, κατόπιν τροποποίησης, νόμου 118/99, σε αντιστάθμιση για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997. Προς στήριξη της προσφυγής της, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστήριξε, ιδίως, ότι οι εν λόγω αποφάσεις ήταν παράνομες, καθόσον ελήφθησαν βάσει αναδρομικού καθορισμού των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί εν γένει αν οι εθνικές διατάξεις που προβλέπουν αναδρομική χορήγηση ατομικών ποσοτήτων αναφοράς ή, έστω, αναδρομική χορήγηση στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας είναι σύμφωνες προς τις γενικές αρχές της κοινοτικής έννομης τάξης. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, συγκεκριμένα, ότι η διαπίστωση αυτή προηγείται της επιλύσεως της διαφοράς, καθόσον από αυτήν εξαρτάται η απάντηση που θα δοθεί στο ζήτημα των κύριας δίκης, λαμβανομένων υπόψη των εκατέρωθεν ισχυρισμών.

- 26 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι τα κράτη μέλη πρέπει να θέσει να επιδιώκουν, έστω και καθυστερημένα, την επίτευξη των σκοπών του άρθρου 33 της Συνθήκης, η οποία, αντιθέτως, θα διακυβευόταν ανεπανόρθωτα με μια αυστηρή ερμηνεία της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως που δεν θα επέτρεπε τη συνύπαρξη αυτών των σκοπών με την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το γεγονός ότι η εκ μέρους των κρατών μελών καταβολή των εισφορών απαγορεύεται κατ' ουσίαν από την ίδια την κοινοτική έννομη τάξη συνηγορεί υπέρ μιας ερμηνείας που θα καθιστούσε δυνατή, σε περίπτωση αμφισβητήσεων, την πραγματοποίηση των αναγκαιών για την είσπραξη των εισφορών ενεργειών ακόμη και μετά τη λήξη των προθεσμιών που προβλέπουν οι κανονισμοί, 3950/92 και 536/93.
- 27 Υπό αυτές τις νομικές και πραγματικές περιστάσεις, το Tribunale amministrativo regionale del Lazio αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχουν οι διατάξεις των άρθρων 1 και 4 του κανονισμού [...] 3950 και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού [...] 534/93 [...] την έννοια ότι οι προθεσμίες για τη χορήγηση των ποσοστώσεων, για την πραγματοποίηση των αντισταθμίσεων και την επιβολή των εισφορών επιδέχονται εξαιρέσεις σε περίπτωση προσβολής των σχετικών αποφάσεων ενώπιον των διοικητικών ή των δικαστικών αρχών;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα:

2) Είναι οι διατάξεις των άρθρων 1 και 4 του κανονισμού [...] 3950/92 [...] και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού [...] 536/93 [...] έγκυρες από την άποψη του άρθρου 33 (πρώην άρθρου 39) της Συνθήκης, καθόσον δεν προβλέπουν ότι οι προθεσμίες που ορίζουν οι διατάξεις αυτές επιδέχονται εξαιρέσεις σε περίπτωση προσβολής ενώπιον των διοικητικών ή των δικαστικών αρχών των αποφάσεων περί χορηγήσεως των ατομικών ποσοστώσεων αναφοράς, περί πραγματοποιήσεως αντισταθμίσεως ή περί επιβολής εισφορών;»

Η υπόθεση C-303/00

- 28 Η Azienda Agricola Marcello Balestreri e Maura Lena, προσφεύγουσα της κύριας δίκης, παράγει γάλα στον δήμο Stagno Lombardo (Ιταλία). Η εταιρία αυτή ήταν κάτοχος ατομικής ποσότητας αναφοράς την οποία είχε μισθώσει και, εν συνεχεία, αγοράσει από άλλον παραγωγό, την εταιρία Maini Lino. Κατόπιν ελέγχων που διεξήχθησαν στην εκμετάλλευση του μεταβιβάσαντος παραγωγού, οι ιταλικές αρχές μείωσαν την ποσότητα που του είχε χορηγηθεί. Δεδομένου ότι η εν λόγω ποσότητα είχε μεταβιβασθεί, οι αρμόδιες αρχές προέβησαν σε διόρθωση της ποσότητας αναφοράς που κατείχε η αγοράστρια επιχείρηση.
- 29 Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης προσέβαλε αυτή τη διόρθωση αρχικώς ενώπιον των διοικητικών και, εν συνεχεία, ενώπιον των δικαστικών αρχών.
- 30 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι η εν λόγω δυνατότητα διορθώσεως προβλέπεται ρητώς στα άρθρα 18 και 20 του προεδρικού διατάγματος 569/93, τα οποία αφορούν, αντιστοίχως, τις πωλήσεις και τις εκμισθώσεις των ποσοτώσεων γάλακτος. Αφετέρου, επισημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, οι εν λόγω συμβάσεις πωλήσεως ή εκμισθώσεως εξαρτούσαν ρητώς το κύρος τους από την ευνοϊκή έκβαση των ελέγχων.
- 31 Αναφερόμενο στις περιστάσεις της υποθέσεως C-231/00, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, μολονότι η παρούσα υπόθεση αφορά το ουσιώδες ζήτημα της νομιμότητας των αναδρομικών διορθώσεων, στηρίζεται σε διαφορετικές πραγματικές περιστάσεις, ήτοι στο γεγονός ότι η ΑΙΜΑ, προβαίνοντας σε εκ των υστέρων ελέγχους προκειμένου να επαληθεύσει την ορθότητα των συμβάσεων μεταβιβάσεως ποσοτώσεων γάλακτος, διαπίστωσε ότι οι ποσοτώσεις που είχαν δηλωθεί αρχικώς στα εν λόγω δελτία δεν αντιστοιχούσαν σε εκείνες τις οποίες είχε δικαίωμα να χρησιμοποιεί ο κάτοχός τους.

32 Στο πλαίσιο αυτό, το Tribunale amministrativo regionale del Lazio αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ερωτάται αν οι διατάξεις των άρθρων 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού [...] 3950/92 [...], καθώς και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού [...] 536/93 [...] επιτρέπουν την παρέκκλιση από τις προθεσμίες για τη χορήγηση των ποσοτώσεων και, συνακόλουθα, για τις αντισταθμίσεις και τις εισφορές, σε περίπτωση κατά την οποία, στα πλαίσια της επαληθεύσεως της νομιμότητας των συμβάσεων μισθώσεως και πωλήσεως των ιδίων ποσοτώσεων, διαπιστώνεται ότι εκείνες που είχαν χορηγηθεί αρχικά στον δικαιούχο είχαν υπολογιστεί κατ' εσφαλμένο τρόπο, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται η διοίκηση.»

2) Ερωτάται αν οι προαναφερθείσες κοινοτικές διατάξεις είναι έγκυρες, σε σχέση με το άρθρο 33 (πρώην άρθρο 33) της Συνθήκης, στον βαθμό που προβλέπουν ότι, σε περίπτωση μεταγενέστερης επαληθεύσεως των ατομικών ποσοτώσεων αναφοράς που έχουν αποτελέσει αντικείμενο μισθώσεως ή αγοραπωλησίας, μπορεί να χορηγηθεί αναδρομικώς η ποσόστωση με τη διόρθωση των ποσοτώσεων που προσδιορίζονταν εσφαλμένα για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται η ίδια η διοίκηση.»

Η υπόθεση C-451/00

33 Με προσφυγή που άσκησε ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale del Lazio, η Azienda Agricola Giuseppe Cantarello, προσφεύγουσα της κύριας δίκης, έβαλε κατά της νομιμότητας των αποφάσεων της AIMA να προβεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1 του νομοθετικού διατάγματος 43/99, νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, νόμου 118/99, σε ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν, για τις γαλακτοπαραγωγικές περιόδους 1995/1996 και 1996/1997.

- 34 Το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στην απόφασή του περί παραπομπής στην υπόθεση C-231/00 και τονίζει ότι είναι αναγκαία η εξειδίκευση του περιεχομένου των υποβληθέντων στο Δικαστήριο ερωτημάτων, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η τροποποίηση του νόμου 468/92 επήλθε μετά την αιτιολογημένη γνώμη που απηύθυνε, στις 20 Μαΐου 1996, η Επιτροπή προς την Ιταλική Δημοκρατία, με την οποία διαπιστώθηκε ότι το σύστημα αντισταθμίσεως σε επίπεδο ενώσεων παραγωγών ήταν ασυμβίβαστο με τον κανονισμό 3950/92.
- 35 Υπό αυτές τις συνθήκες, το Tribunale amministrativo regionale del Lazio αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Ερωτάται αν οι διατάξεις των άρθρων 1 και 4 του κανονισμού [...] 3950/92 [...] και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού [...] 536/93 [...] μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι είναι δυνατές παρεκκλίσεις από τις προθεσμίες για τη χορήγηση των ποσοστώσεων και εκείνες για την πραγματοποίηση των αντισταθμίσεων και των εισφορών σε περίπτωση κοινοτικής διαφοράς και επακόλουθης προσαρμογής του κράτους μέλους.

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως επί του ως άνω ερωτήματος:

2) Ερωτάται αν οι προαναφερθείσες κοινοτικές διατάξεις είναι έγκυρες σε σχέση με το άρθρο 33 (πρώην άρθρο 39) της Συνθήκης, στον βαθμό που δεν προβλέπουν παρεκκλίσεις από τις προθεσμίες χορηγήσεως και αντισταθμίσεως στα πλαίσια της προαναφερθείσας υπό κρίση περιπτώσεως κοινοτικής διαφοράς.»

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 36 Με το πρώτο του ερώτημα στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν τα άρθρα 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού 3950/92 καθώς και τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν σε ένα κράτος μέλος να διορθώνει, κατόπιν ελέγχων, την ατομική ποσότητα αναφοράς που χορηγήθηκε σε κάθε παραγωγό και, συνεπώς, να προβαίνει, μετά την ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν και σε χρόνο μεταγενέστερο της ημερομηνίας εκπνοής της προθεσμίας καταβολής των συμπληρωματικών εισφορών για τη συγκεκριμένη περίοδο, σε νέο υπολογισμό των εισφορών αυτών.

Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο

- 37 Οι προσφεύγοντες των κύριων δικών υποστηρίζουν ότι τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93 όρισαν πολύ συγκεκριμένες προθεσμίες για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνουν οι αγοραστές, οι παραγωγοί και το κράτος μέλος όσον αφορά την εθνική αντιστάθμιση και την είσπραξη της συμπληρωματικής εισφοράς. Κατά τους προσφεύγοντες, είναι, συνεπώς, προφανές ότι, προκειμένου να τηρούνται οι προθεσμίες της κοινοτικής νομοθεσίας, η ανακατανομή και δη οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς θα έπρεπε να πραγματοποιούνται πριν από την έναρξη της περιόδου παραγωγής, ώστε να μπορούν οι παραγωγοί να προγραμματίζουν τις δραστηριότητες της επιχειρησεώς τους.
- 38 Κατά τους προσφεύγοντες των κύριων δικών, ο απαρέγκλιτος χαρακτήρας των εν λόγω προθεσμιών επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου τόσο στον τομέα της συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος (αποφάσεις της 13ης Απριλίου 2000, C-292/97, Karlsson κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-2737, σκέψη 32, και της 6ης Ιουλίου 2000, C-356/97, Molkereigenossenschaft Wiedergeltlingen, Συλλογή 2000, σ. I-5461, σκέψεις 38, 40 και 41) όσο και στον τομέα της ζάχαρης (απόφαση της 11ης Αυγούστου 1995, C-1/94, Cavarzere Produzioni Industriali κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-2363).

- 39 Επιπλέον, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών υποστηρίζουν ότι, αν η υποχρέωση τηρήσεως των προθεσμών των κανονισμών 3950/92 και 536/93 δεν επιβαλλόταν κατά τρόπο αυστηρό και απόλυτο, η σχετική κοινοτική κανονιστική ρύθμιση δεν θα μπορούσε να επιτύχει ούτε τους ειδικούς της σκοπούς ούτε τους γενικούς σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής.
- 40 Τέλος, ισχυρίζονται ότι μια ερμηνεία σύμφωνα με την οποία επιτρέπονται παρεκκλίσεις από τις εν λόγω προθεσμίες, ώστε να καθίσταται δυνατή η αναδρομική χορήγηση ποσοτήτων αναφοράς, ακόμη και μετά το τέλος της οικείας γαλακτοπαραγωγικής περιόδου, και, επομένως, η αναδρομική είσπραξη των οφειλόμενων εισφορών, θα ήταν αντίθετη τόσο προς την αρχή της αναλογικότητας όσο και προς τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.
- 41 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών υποστηρίζουν ότι η συμπληρωματική εισφορά αποτελεί κύρωση η οποία επιτρέπεται μόνον αν δεν υπερβαίνει το πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού της επίμαχης ρυθμίσεως μέτρο. Η επιβολή μιας συμπληρωματικής εισφοράς μετά τη λήξη της προθεσμίας καταβολής της για την οικεία περίοδο παραγωγής είναι, κατά τους προσφεύγοντες, παράλογη, αν η ποσότητα αναφοράς βάσει της οποίας υπολογίστηκε η εισφορά αυτή δεν βασίζεται στην πραγματική παραγωγή της εν λόγω περιόδου.
- 42 Κατά τους προσφεύγοντες, η αρχή προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης παραβιάζεται διότι οι παραγωγοί αναμένουν ότι μέτρα έχοντα αντίκτυπο επί των επενδύσεων στον τομέα της παραγωγής και της εμπορίας γάλακτος θα τους κοινοποιούνται εν ευθέτω χρόνω. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγοντες ενέμειναν στον ισχυρισμό ότι δεν μπόρεσαν να λάβουν γνώση των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που τους είχαν χορηγηθεί για τις συγκεκριμένες περιόδους παραγωγής και ότι, ως εκ τούτου, οι διορθώσεις στις οποίες προέβησαν οι ιταλικές αρχές το 1999 συνιστούσαν, στην πραγματικότητα, αναδρομική χορήγηση ποσοστώσεων.

- 43 Η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η εμφιλοχώρηση λαθών, καθώς και η εμφάνιση αποκλίσεων και αμφιλεγόμενων σημείων κατά τον καθορισμό της ποσότητας αναφοράς θίγει το σύνολο του μηχανισμού, καθώς επέρχονται περισσότερο ή λιγότερο σημαντικές τροποποιήσεις στις ποσότητες αναφοράς, οι οποίες μπορούν να καθοριστούν μόνον εκ των υστέρων.
- 44 Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, η ορθολογική ερμηνεία των κοινοτικών κανονισμών επιβάλλει να θεωρηθεί σύμφωνος με το ισχύον καθεστώς ο αναδρομικός καθορισμός των ποσοτώσεων, καθόσον, μετά την τροποποίηση των κανόνων περί εφαρμογής αυτών των κανονισμών, οι αρχικώς καθορισθείσες ποσοτώσεις υπέστησαν διορθώσεις.
- 45 Εξάλλου, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι διορθώσεις οι οποίες προέκυψαν από την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που θεσπίστηκαν με μοναδικό σκοπό να καταστήσουν απαιτητή την συμπληρωματική εισφορά έπρεπε κατ' ανάγκη να έχουν αναδρομική ισχύ, καθόσον αποσκοπούσαν στον καθορισμό της ποσότητας που έπρεπε να χορηγηθεί σε κάθε παραγωγό και, συνεπώς, της ποσότητας γάλακτος που πραγματικά παρήχθη και διατέθηκε στην αγορά. Ομοίως, η ενέργεια της Ιταλικής Κυβερνήσεως που αποσκοπούσε στη μετακύλιση του βάρους της συμπληρωματικής εισφοράς στους υπευθύνους για τις υπερβάσεις παραγωγούς, όπως είχε ζητηθεί από την Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας λόγω παραβάσεως το 1997, θα έπρεπε κατ' ανάγκη να στηριχθεί στον αναδρομικό καθορισμό των ποσοτήτων αναφοράς.
- 46 Η Ιταλική Κυβέρνηση προτείνει, συνεπώς, ότι τα άρθρα 1 και 4 του κανονισμού 3950/92, καθώς και τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι προθεσμίες για τη χορήγηση των ποσοτώσεων και οι προθεσμίες για την πραγματοποίηση των αντισταθμίσεων και την καταβολή των εισφορών αποτελούν συνήθεις προθεσμίες, από τις οποίες, συνεπώς, χωρούν αποκλίσεις, σε περίπτωση διαφορών που εκκρεμούν ενώπιον των διοικητικών ή δικαστικών αρχών.

- 47 Όσον αφορά τη φερόμενη παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι διάφοροι επιχειρηματίες γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις και τα ανώτατα όρια παραγωγής που αυτές έθεταν σε εθνικό επίπεδο και, συνεπώς, και σε ατομικό επίπεδο, απαγορεύοντας, σε κάθε περίπτωση, την υπέρβαση της παραγωγής του έτους αναφοράς. Η Ιταλική Κυβέρνηση προσθέτει ότι ο εκ των υστέρων καθορισμός των ποσοτήτων αναφοράς έγινε, κατά το μέτρο του δυνατού, κατόπιν διαβουλεύσεων με τους παραγωγούς και, συνεπώς, με τη συμμετοχή τους.
- 48 Όσον αφορά, ειδικότερα, την πώληση και την εκμίσθωση των ατομικών ποσοτήτων, η Ιταλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι ο έλεγχος έχει ως σκοπό να διασφαλίσει ότι το άθροισμα των ποσοτήτων που χορηγήθηκαν ατομικώς συμπίπτει με τη συνολική ποσότητα που χορηγήθηκε στην Ιταλία και ότι οι συνολικές ποσότητες που πωλήθηκαν ή εκμισθώθηκαν είναι αυτές τις οποίες δικαιούνταν οι παραχωρησιούχοι. Στην περίπτωση κατά την οποία η ποσότητα που χορηγήθηκε στον μεταβιβάζοντα δεν καθορίστηκε ορθώς, θα πρέπει πραγματοποιηθεί νέος καθορισμός αυτών των ποσοτήτων.
- 49 Εν συνεχεία, αναφερόμενη στα άρθρα 18, παράγραφος 12, και 20, παράγραφος 13, του νομοθετικού διατάγματος 569/93, η Ιταλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι συμβαλλόμενοι δεν μπορούν να επικαλούνται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, καθόσον τα άρθρα αυτά ορίζουν ρητώς ότι το κύρος της συμβάσεως εξαρτάται από τα αποτελέσματα των ελέγχων.
- 50 Η Ιταλική Κυβέρνηση τονίζει, τέλος, τη σημασία που η ισχύουσα στον τομέα αυτόν κοινοτική ρύθμιση προσδίδει στους ελέγχους, προκειμένου να διασφαλίζεται η καταβολή του ακριβούς ποσού της συμπληρωματικής εισφοράς από τους επιχειρηματίες που ευθύνονται για την πλεονάζουσα παραγωγή. Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, η συμπληρωματική εισφορά που οφείλουν οι παραγωγοί αυτοί μπορεί να καθορισθεί μόνον αν οι ποσότητες έχουν χορηγηθεί κατόπιν ορθών υπολογισμών.

- 51 Η Ελληνική Κυβέρνηση, η οποία κατέθεσε παρατηρήσεις μόνο στην υπόθεση C-303/00, ευθυγραμμίζεται, κατ' ουσίαν, με την επιχειρηματολογία της Ιταλικής Κυβερνήσεως.
- 52 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι κανονισμοί 3950/92 και 536/93 δεν καθιέρωσαν καμία νέα χορήγηση ατομικών ποσοτήτων αναφοράς σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς ούτε όρισαν προθεσμία για μια τέτοια χορήγηση. Ομοίως, η ανακατανομή των ατομικών ποσοτήτων που δεν χρησιμοποιήθηκαν, η οποία προβλέπεται στα άρθρα 3, παράγραφος 3, και 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 536/93, δεν αποτελεί, κατά την Επιτροπή, νέα χορήγηση ατομικών ποσοτήτων αναφοράς στους παραγωγούς.
- 53 Κατόπιν των προκαταρκτικών αυτών παρατηρήσεων, η Επιτροπή αναφέρεται στην αρχή της αυτονομίας των κρατών μελών ως προς την ακολουθητέα διαδικασία. Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι ούτε ο κανονισμός 3950/92 ούτε ο κανονισμός 536/93 λαμβάνουν ρητώς υπόψη την περίπτωση διορθώσεων που επήλθαν κατόπιν ελέγχων υποδηλώνει ότι απόκειται στο κράτος μέλος να θεσπίσει τις αναγκαίες διατάξεις σύμφωνα με τα κριτήρια του εθνικού του δικαίου.
- 54 Επομένως, κατά την Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, το αποτέλεσμα των ελέγχων των κρατών μελών μπορεί αλλά και πρέπει να ερμηνευθεί ως μέσο διορθώσεως της συγκεκριμένης ποσότητας αναφοράς και, συνεπώς, του ύψους των οφειλόμενων εισφορών, ακόμη και μετά το τέλος της οικείας περιόδου παραγωγής. Το γεγονός ότι τα μέτρα διορθώσεως των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς και νέου υπολογισμού των εισφορών ελήφθησαν μετά το τέλος των οικείων περιόδων παραγωγής δεν απαλλάσσει ούτε το κράτος μέλος ούτε τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς από την υποχρέωση τηρήσεως, έστω και μεσοπρόθεσμα, των διατάξεων των επίμαχων κανονισμών.

Απάντηση του Δικαστηρίου

- 55 Εκ προοιμίου, πρέπει να επισημανθεί ότι καμία διάταξη των κανονισμών 3950/92 και 536/93 δεν προβλέπει την εκ των υστέρων διόρθωση των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που χορηγήθηκαν στους παραγωγούς γάλακτος και, κατά συνέπεια, τη διόρθωση των συμπληρωματικών εισφορών που αυτοί οφείλουν.
- 56 Σύμφωνα, όμως, με τις γενικές αρχές οι οποίες αποτελούν τη βάση της Κοινότητας και διέπουν τις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών, εναπόκειται στα κράτη μέλη, δυνάμει του άρθρου 5 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 10 ΕΚ), να διασφαλίζουν την εφαρμογή των κοινοτικών κανονιστικών ρυθμίσεων στο έδαφός τους. Εφόσον το κοινοτικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των γενικών του αρχών, δεν περιλαμβάνει κοινούς κανόνες για το θέμα αυτό, οι εθνικές αρχές ενεργούν, κατά την εφαρμογή αυτών των ρυθμίσεων, βάσει των τυπικών και ουσιαστικών κανόνων του εθνικού τους δικαίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1995, C-285/93, *Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau*, Συλλογή 1995, σ. I-4069, σκέψη 26, και προπαρατεθείσα απόφαση *Karlsson* κ.λπ., σκέψη 27).
- 57 Κατά την εκτέλεση, ωστόσο, των μέτρων εφαρμογής μιας κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια τηρώντας τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, μεταξύ των οποίων τις αρχές της αναλογικότητας, της ασφαλείας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου της 20ής Ιουνίου 2002, C-313/99, *Mulligan* κ.λπ., Συλλογή 2002, σ. I-5719, σκέψεις 35 και 36).
- 58 Επομένως, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο πρώτο ερώτημα και, πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι επίμαχες διατάξεις των κανονισμών 3950/92 και 536/93 απαγορεύουν τις εκ των υστέρων διορθώσεις των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς που χορηγήθηκαν στους παραγωγούς

γάλακτος και, κατά συνέπεια, τη διόρθωση του ύψους των συμπληρωματικών εισφορών που αυτοί οφείλουν, πρέπει να εξετασθεί αν τα μέτρα αυτά είναι σύμφωνα προς το γράμμα και τον σκοπό αυτών των διατάξεων, προς τους σκοπούς και τη γενική οικονομία της ρυθμίσεως σχετικά με το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, καθώς και προς τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

- 59 Ως προς τη διατύπωση των επίμαχων κανονιστικών ρυθμίσεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα άρθρα 1, 4, 6, και 7 του κανονισμού 3950/92 καθώς και 3 και 4 του κανονισμού 536/93 δεν περιλαμβάνουν καμία διάταξη που να απαγορεύει ρητώς την εκ μέρους των εθνικών αρχών λήψη μέτρων όμοιων με τα ληφθέντα στις υποθέσεις των κύριων δικών. Το ίδιο ισχύει και για το σύνολο των άρθρων των εν λόγω κανονισμών.
- 60 Όσον αφορά τον σκοπό των διατάξεων αυτών, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα άρθρα 1 και 4 του κανονισμού 3950/92 προβλέπουν νέα χορήγηση ατομικών ποσοτήτων αναφοράς ούτε, κατά μείζονα λόγο, ότι ορίζουν ειδική προθεσμία για μια τέτοια χορήγηση.
- 61 Συγκεκριμένα, ο κανονισμός 3950/92 έχει ως σκοπό να παρατείνει την ισχύ του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, που θεσπίστηκε με προηγούμενη νομοθεσία, και λαμβάνει ως δεδομένο ότι οι ποσοτώσεις γάλακτος έχουν ήδη χορηγηθεί, αντιστοίχως, για το σύνολο των κρατών μελών (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Karlsson κ.λπ., σκέψη 32).
- 62 Η πρώτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού ορίζει την «επιδίωξη» του θεσπισθέντος με τον κανονισμό 856/84 καθεστώτος και το άρθρο 1 ορίζει ότι η συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος θεσπίζεται για επτά «νέες» διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών. Στο πλαίσιο της ίδιας αυτής συλλογιστικής, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 3950/92 ορίζει ότι οι ατομικές ποσότητες αναφοράς που χορηγούνται για τις περιόδους παραγωγής που θα ακολουθήσουν καθορίζονται βάσει των ποσοτήτων αναφοράς που διαθέτουν οι παραγωγοί κατά την τελευταία ημέρα εφαρμογής της προϋσχύουσας νομοθεσίας, ήτοι κατά την 31η Μαρτίου 1993.

- 63 Πάντως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη δεν ήταν να καθορίσει οριστικά αυτές τις ποσότητες αναφοράς για όλη τη διάρκεια της παρατάσεως του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος, το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 3950/92 ορίζει, κατ' ουσίαν, ότι οι εν λόγω ποσότητες μπορούν να αναπροσαρμόζονται για καθεμία από τις εν λόγω περιόδους παραγωγής, υπό τον όρο ότι το σύνολο των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς για τις πωλήσεις στα γαλακτοπωλεία και τις απευθείας πωλήσεις δεν θα υπερβαίνει την αντίστοιχη συνολική εγγυημένη ποσότητα που χορηγήθηκε στο κράτος μέλος, λαμβανομένων υπόψη τυχόν μειώσεων στις οποίες προβαίνει το εν λόγω κράτος μέλος για την τροφοδοσία του εθνικού του αποθέματος.
- 64 Επιπλέον, το άρθρο 6 του κανονισμού 3950/92, το οποίο ορίζει ότι τα κράτη μέλη επιτρέπουν, πριν από ημερομηνία την οποία έχουν καθορίσει και πάντως πριν από την 31η Δεκεμβρίου, προσωρινές παραχωρήσεις των ποσοστώσεων γάλακτος για περίοδο δώδεκα μηνών, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, μετά την ημερομηνία αυτή, δεν είναι δυνατή η πραγματοποίηση ελέγχων και διορθώσεων επί της ποσότητας που μεταβιβάζεται για μια περίοδο παραγωγής. Συγκεκριμένα, η εν λόγω ημερομηνία αποτελεί απλώς το χρονικό όριο πέρα από το οποίο οι παραγωγοί δεν δύνανται πλέον να συμφωνήσουν σε παραχώρηση ποσοστώσεως γάλακτος για την περίοδο παραγωγής που διανύουν.
- 65 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 7 του κανονισμού 3950/92 προβλέπει ρητώς ότι η διαδικασία κατά την οποία, σε περίπτωση πωλήσεως, εκμισθώσεως ή κληρονομικής μεταβιβάσεως μιας γαλακτοπαραγωγικής εκμεταλλεύσεως, η διαθέσιμη στην εκμετάλλευση αυτή ποσότητα αναφοράς μεταβιβάζεται, μαζί με την εκμετάλλευση, στους παραγωγούς στους οποίους περιέρχεται, πρέπει να καθορισθεί από τα κράτη μέλη. Επιβάλλεται, συνεπώς, η διαπίστωση, ότι το εν λόγω άρθρο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι απαγορεύει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να προβαίνουν σε εκ των υστέρων ελέγχους προκειμένου να επαληθεύουν την ακρίβεια της ποσότητας αναφοράς που παραχωρείται.
- 66 Υπό αυτές τις συνθήκες, τα άρθρα 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού 3950/92 δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν στις εθνικές αρχές

να προβαίνουν, σε χρόνο μεταγενέστερο της οικείας περιόδου παραγωγής, σε διορθώσεις των εσφαλμένων ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, δεδομένου ότι οι διορθώσεις αυτές έχουν ακριβώς ως κύριο σκοπό να μην υπερβαίνει η παραγωγή του κράτους μέλους για την οποία δεν υφίσταται υποχρέωση καταβολής συμπληρωματικής εισφοράς τη συνολική εγγυημένη ποσότητα που χορηγήθηκε στο εν λόγω κράτος μέλος.

- 67 Το ίδιο ισχύει και για τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93. Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι από την ανάγνωση της παραγράφου 2 των άρθρων αυτών προκύπτει ότι ο αγοραστής, αφενός, και ο παραγωγός που πωλεί απευθείας τα προϊόντα του, αφετέρου, οφείλουν να κοινοποιούν, πριν από τις 15 Μαΐου, στην αρμόδια εθνική αρχή, αντιστοίχως, τα λογιστικά στοιχεία για την συλλογή του γάλακτος και για τα προϊόντα που πωλήθηκαν κατά τη διανυθείσα περίοδο παραγωγής. Από την ανάγνωση της παραγράφου 3 των άρθρων αυτών προκύπτει επίσης ότι τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι η αρμόδια αρχή θα κοινοποιεί στον αγοραστή, αφενός, και στον παραγωγό, αφετέρου, το ποσό της εισφοράς που οφείλει αφού κατανεμηθούν εκ νέου ή όχι, ολικώς ή μερικώς, οι μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς. Τέλος, κατά την παράγραφο 4 των εν λόγω άρθρων, ο αγοραστής, αφενός, και ο παραγωγός, αφετέρου, υποχρεούνται να καταβάλουν τα οφειλόμενα ποσά πριν από την 1η Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους.
- 68 Μολονότι οι προθεσμίες αυτών των άρθρων είναι απαρέγκλιτες (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση *Molkereigenossenschaft Wiedergelttingen*, σκέψεις 38 έως 40), δεν απαγορεύουν την πραγματοποίηση, εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών αρχών του κράτους μέλους, εκ των υστέρων ελέγχων και διορθώσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η παραγωγή του εν λόγω κράτους μέλους δεν υπερβαίνει τη συνολική εγγυημένη ποσότητα που του είχε χορηγηθεί.
- 69 Αντιθέτως μάλιστα, τόσο οι προθεσμίες των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού 536/93 όσο και οι εκ των υστέρων έλεγχοι και διορθώσεις, όπως οι πραγματοποιηθέντες από την ΑΙΜΑ στις υποθέσεις των κύριων δικών, αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος και της ορθής εφαρμογής της επίμαχης κανονιστικής ρυθμίσεως.

- 70 Συναφώς, πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την όγδοη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 536/93, «τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν κατάλληλα μέσα για την εκ των υστέρων διεξαγωγή ελέγχου, προκειμένου να διαπιστώνουν εάν και σε ποιο βαθμό η εισφορά έχει εισπραχθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις». Τέτοιοι έλεγχοι προβλέπονται στο άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού 536/93, προκειμένου να διασφαλίζεται η ακρίβεια των σχετικών με τη συλλογή γάλακτος και τις απευθείας πωλήσεις λογιστικών πινάκων τους οποίους καταρτίζουν οι αγοραστές και οι παραγωγοί. Είναι προφανές ότι τέτοιοι έλεγχοι μπορούν, αφενός, να διεξαχθούν μόνο μετά τη λήξη της συγκεκριμένης περιόδου παραγωγής και, αφετέρου, να καταλήξουν σε διορθώσεις των ποσοτήτων αναφοράς που χορηγήθηκαν και, συνεπώς, σε νέο υπολογισμό των οφειλόμενων εισφορών.
- 71 Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή των άρθρων 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού 3950/92 καθώς και των άρθρων 3 και 4 του κανονισμού 536/93 επιβεβαιώνεται από τον σκοπό της κανονιστικής ρυθμίσεως που καθιερώνει τη συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος. Όπως τόνισε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 66 των προτάσεών του, η επίτευξη των σκοπών αυτής της κανονιστικής ρυθμίσεως θα ετίθετο σε κίνδυνο, αν, κατόπιν εσφαλμένου καθορισμού των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς, η παραγωγή γάλακτος σε ένα κράτος μέλος υπερέβαινε τη χορηγηθείσα σε αυτό συνολική εγγυημένη ποσότητα, χωρίς να καταβάλλεται η οφειλόμενη για την υπέρβαση αυτή συμπληρωματική εισφορά. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, η αλληλεγγύη επί της οποίας εδράζεται το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος θα ανατρεπόταν, καθώς ορισμένοι παραγωγοί θα απολάμβαναν τα πλεονεκτήματα του καθορισμού ενδεικτικής τιμής για το γάλα χωρίς να υφίστανται τις αναγκαίες για τη διατήρηση της ενδεικτικής αυτής τιμής πιέσεις. Ως εκ τούτου, οι παραγωγοί που θα απαλλάσσονταν εσφαλμένα από την υποχρέωση καταβολής συμπληρωματικής εισφοράς για την πλεονάζουσα παραγωγή θα είχαν αδικαιολόγητα ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των παραγωγών των κρατών μελών που εφαρμόζουν ορθώς την κοινοτική κανονιστική ρύθμιση.
- 72 Τέλος, όσον αφορά τη συμφωνία μέτρων ελέγχου και διορθώσεων, όπως των ληφθέντων από την ΑΙΜΑ στις υποθέσεις των κύριων δικών, με τις γενικές αρχές της αναλογικότητας και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η επιχειρηματολογία των προσφευγόντων των κύριων δικών δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 73 Όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει, κατ' αρχάς, να επισημανθεί ότι το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς αποβλέπει στην αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στην αγορά γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, στην οποία παρατηρούνται διαρθρωτικά πλεονάσματα, μέσω του περιορισμού της γαλακτοκομικής παραγωγής. Επομένως, το μέτρο αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο της ορθολογικής αναπτύξεως της γαλακτοκομικής παραγωγής και της διατηρήσεως δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τον γεωργικό πληθυσμό, μέσω της συμβολής στη σταθεροποίηση του εισοδήματος του πληθυσμού αυτού (απόφαση της 17ης Μαΐου 1988, 84/87, Ergpelding, Συλλογή 1988, σ. 2647, σκέψη 26).
- 74 Επομένως, εν αντιθέσει προς την άποψη των προσφευγόντων των κύριων δικών, η συμπληρωματική εισφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί κύρωση ανάλογη των προστίμων που προβλέπουν τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93. Η συμπληρωματική εισφορά επί του γάλακτος αποτελεί περιορισμό που επιβάλλεται από τους κανόνες της πολιτικής αγορών ή της διαρθρωτικής πολιτικής (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1992, C-177/90, Kühn, Συλλογή 1992, σ. I-35, σκέψη 13).
- 75 Εν συνεχεία, όπως προκύπτει με σαφήνεια από το άρθρο 10 του κανονισμού 3950/92, η συμπληρωματική εισφορά αποτελεί μέρος των παρεμβάσεων που προορίζονται για τη σταθεροποίηση των γεωργικών αγορών και διατίθεται για τη χρηματοδότηση των δαπανών του γαλακτοκομικού τομέα. Επομένως, πέραν του προφανούς σκοπού να υποχρεώνονται οι παραγωγοί γάλακτος να τηρούν τα όρια των ποσοτήτων αναφοράς που τους χορηγούνται, η συμπληρωματική εισφορά επιτελεί και μια οικονομική λειτουργία, καθόσον έχει ως σκοπό να προσφέρει στην Κοινότητα τα αναγκαία κονδύλια για τη διάθεση των προϊόντων που οι παραγωγοί παρήγαγαν καθ' υπέρβαση των ποσοτώσεών τους.
- 76 Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το πλεόνασμα αυτό της παραγωγής εξακολουθεί να υφίσταται επί μακρόν μετά το τέλος της οικείας γαλακτοπαραγωγικής περιόδου, κυρίως υπό τη μορφή αποθέματος γαλακτοκομικών προϊόντων.

- 77 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, προκειμένου για μέτρα όμοια με τα ληφθέντα από την ΑΙΜΑ στις υποθέσεις των κύριων δικών, το ζήτημα της συμφωνίας της αναδρομικής επιβολής κυρώσεων με το κοινοτικό δίκαιο δεν είναι κρίσιμο.
- 78 Επιπλέον, τέτοιου είδους μέτρα είναι χωρίς αμφιβολία πρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού.
- 79 Όσον αφορά το ζήτημα αν τα μέτρα αυτά υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρο, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις περί παραπομπής, οι ατομικές ποσότητες αναφοράς που χορηγήθηκαν αρχικώς από τις ιταλικές αρχές περιείχαν πληθώρα λαθών, τα οποία οφείλονταν κυρίως στο γεγονός ότι η πραγματική παραγωγή βάσει της οποίας χορηγήθηκαν αυτές οι ποσότητες είχε βεβαιωθεί από τους ίδιους τους παραγωγούς. Μεταξύ των λαθών που εντοπίστηκαν, η κυβερνητική επιτροπή έρευνας διαπίστωσε, ιδίως, ότι περισσότερες από δύο χιλιάδες εκμεταλλεύσεις που είχαν δηλώσει ότι παράγουν γάλα δεν διέθεταν αγελάδες.
- 80 Υπ' αυτές τις συνθήκες, μέτρα όμοια με τα ληφθέντα από την ΑΙΜΑ στις υποθέσεις των κύριων δικών δεν μπορούν να θεωρηθούν δυσανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.
- 81 Όσον αφορά, τέλος, την αρχή προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι προσφεύγοντες των κύριων δικών θεωρούν ότι οι ιταλικές αρχές, λαμβάνοντας τα επίμαχα μέτρα, προσέβαλαν τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τους, αφενός, διότι οι διορθώσεις των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς και ο νέος υπολογισμός των συμπληρωματικών εισφορών που οφείλονταν πραγματοποιήθηκαν δύο και τρία έτη, αντιστοίχως, μετά τη λήξη των συγκεκριμένων περιόδων παραγωγής και, αφετέρου, διότι οι προσφεύγοντες των κύριων δικών μπόρεσαν να λάβουν γνώση των ποσοτήτων αναφοράς που τους χορηγήθηκαν μόλις το 1999.

- 82 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εφόσον η ατομική ποσότητα αναφοράς ενός παραγωγού ανταποκρίνεται πράγματι στην ποσότητα γάλακτος που ο εν λόγω παραγωγός διέθεσε στην αγορά κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς, ο παραγωγός αυτός, ο οποίος κατά κανόνα γνωρίζει την ποσότητα που παρήγαγε, δεν δύναται να επικαλείται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη διατήρηση μιας ανακριβούς ποσότητας αναφοράς .
- 83 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, επιβάλλεται η επισήμανση ότι, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, στην Ιταλία οι πρώτες νομοθετικές διατάξεις περί εφαρμογής του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος θεσπίστηκαν μόλις το 1992. Επιπλέον, η υποχρέωση καταβολής της εν λόγω εισφοράς επιβλήθηκε για πρώτη φορά στους Ιταλούς γαλακτοπαραγωγούς κατά την περίοδο παραγωγής 1995/1996. Δεν μπορεί, ωστόσο, να υφίσταται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς τη διατήρηση μιας προδήλως παράνομης, από πλευράς κοινοτικού δικαίου, καταστάσεως, ήτοι της μη εφαρμογής του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος. Πράγματι, ανεξαρτήτως των ιδιαίτερων περιστάσεων της προκειμένης περιπτώσεως, οι γαλακτοπαραγωγοί των κρατών μελών δεν θα μπορούσαν δικαιολογημένα να πιστεύουν, ένδεκα έτη μετά τη θέσπιση αυτού καθεστώτος, ότι μπορούσαν να συνεχίζουν να παράγουν γάλα χωρίς περιορισμό.
- 84 Εντούτοις, πρέπει να προστεθεί ότι οι περιστάσεις που, κατά το αιτούν δικαστήριο, οδήγησαν στους ελέγχους και στις διορθώσεις που πραγματοποιήσαν οι ιταλικές αρχές, δεν ασκούν επιρροή στο ζήτημα της ερμηνείας των κρίσιμων διατάξεων των κανονισμών 3950/92 και 536/93. Πράγματι, στερείται σημασίας το γεγονός ότι τα λάθη στον καθορισμό των ποσοτήτων αναφοράς διαπιστώθηκαν μετά την προσβολή, ενώπιον διοικητικών ή δικαστικών αρχών, των ληφθέντων προς εφαρμογή του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς μέτρων ή στο πλαίσιο ελέγχου της νομιμότητας της παραχωρήσεως ποσοτώσεως γάλακτος ή ακόμη και μετά την νομοθετική τροποποίηση που κατέστησε την εθνική νομοθεσία σύμφωνη με το κοινοτικό δίκαιο. Καμία από αυτές τις περιστάσεις δεν αναιρεί την υποχρέωση των ιταλικών αρχών να διορθώσουν τις εσφαλμένες ατομικές ποσότητες αναφοράς, προκειμένου να διασφαλίσουν την ορθή εφαρμογή του καθεστώτος συμπληρωματικής εισφοράς επί του γάλακτος.

- 85 Συνεπώς, κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού 3950/92 καθώς και τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού 536/93 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύουν σε ένα κράτος μέλος να διορθώνει, κατόπιν ελέγχων, την ατομική ποσότητα αναφοράς που χορηγήθηκε σε κάθε παραγωγό και, συνεπώς, να προβαίνει, μετά την ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν και σε χρόνο μεταγενέστερο της ημερομηνίας εκπνοής της προθεσμίας καταβολής των συμπληρωματικών εισφορών για τη συγκεκριμένη περίοδο, σε νέο υπολογισμό των εισφορών που οφείλονται.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 86 Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση του δευτέρου ερωτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 87 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική και η Ελληνική Κυβέρνηση, καθώς και το Συμβούλιο και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κύριων δικών, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, απόκειται σ' αυτό να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με αποφάσεις της 6ης Απριλίου, της 6ης Ιουλίου και της 28ης Ιουνίου 2000 το Tribunale amministrativo regionale del Lazio, αποφαινεται:

Τα άρθρα 1, 4, 6 και 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και τα άρθρα 3 και 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύουν σε ένα κράτος μέλος να διορθώνει, κατόπιν ελέγχων, την ατομική ποσότητα αναφοράς που χορηγήθηκε σε κάθε παραγωγό και, συνεπώς, να προβαίνει, μετά την ανακατανομή των ποσοτήτων αναφοράς που δεν χρησιμοποιήθηκαν και σε χρόνο μεταγενέστερο της ημερομηνίας εκπνοής της προθεσμίας καταβολής των συμπληρωματικών εισφορών για τη συγκεκριμένη περίοδο, σε νέο υπολογισμό των εισφορών που οφείλονται.

Σκουρής

Gulmann

Puissochet

Macken

Colneric

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 25 Μαρτίου 2004.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

R. Grass

B. Σκουρής